

Birgir Sigurðsson PETUR OG RÚNA

Girndin úrlatin á pallinum

Sjónleikur í trimum pørtum við 8 leikarum: Elin, Poul, Albert, Olivur, Margreta, Jóhanna Maria, Erling og Mortan. Eyðun hevur sett upp, og Oskar hevur umsett.

Sjónleikurin fer fram í Reykjavík í dag, og snýr seg um tvey ung, sum eru uppvaksin sum børn í krígsárunum.

Temað er hin ungi maðurin, sum ikki vil liva í einum heimi, har peningavald og girnd valda, har tráanin eftir eydn og kærlleika verður til tráanina eftir tingum, ið kosta pengar, eftir teimum materiellu tingunum, eftir statussymbolum. Hann vil liva í eini betri verð, har øll kunnu vera eydnurik uttan at kóðna í pengavaldinum.

Mótsetningur hansara, bróðir Rúna, er verksmiðjustjóri, og harafturat arbeiðsgevari hjá Peturi. Hann er hin altrái

peningamaðurin, sum i tonkunum bert hevur vinning og meira vinning. Hann fatar ikki, hvat ið Petur tosar um, og systrina, sum er samd við Peturi, hevur hann mist alt samband við og alla virðing fyri.

Móðir Peters, sum er voðrin einkja undir krígunum, hevur livað í einum heimi, har einki hevur nakað at týða, uttan tráanin eftir at koma sær fram og upp úr dykinum, haðani tey flestu okkara koma.

Rúna trýr upp á hugsan

Birgir Sigurðsson

Peters, men kanska trýr hon meir upp á Petur sjálvan enn tankar hansara. Hon stendur tí veik í einari avgerandi løtu, men vinnur á veikleikanum og er aftur før fyri at stuðla Petur.

Vinnenn og arbeiðsfelagar Peters standa stinnir um hann til endans, hóast teir áður bert hava virkað sum áskoðarar.

Vinkona Rúnu, sum hevur kent hana frá barnárunum á gøtuni, er minnið um hin tryggja barn dómin. Vinkonan er farin beina leið í góðar livumstøður, og ikki at líkna við kroytsuibúð Peters og Rúnu. Tær hava verið alrabestu vinkonur, men nú er eitt hav ímillum tær, sum eingin kann fara um.

Til eru bert tvey sløg av menniskjum: tey sigraðu og tey

ósigraðu. Tey, ið eru sigrað av girndini eftir at koma sær fram, og tí bert liva við tí framman stavn. Tey fáa ongan veruligan kærlleika at blóma og gerast ikki veruliga eydnurik.

Hini ósigraðu, tað eru tey, sum enn standa seg móti brellinum, og kunnu dyrka ein sannan kærlleika og eydn, uttan at órógvast av tí fyrigiklaða rikidóminum, sum i veruleikanum bert er ein hvørvisjón.

Hørpuskelin er ímyndin av eydnuni. Hørpudiskurin er ein sjálsom skel, sum bert fær ferðir er funnin. Hon gevur eydn, men er enn ongantið havd og goymd. Hon er altíð brotnað og mist burtur. Og i sjónleikinum verður so ein slik skel funnin,

men hon brotnar eisini. Men leitanin eftir eydnuskelini heldur fram i tí trúgv, at hon einaferð verður funnin. Men tey ósigraðu liva i trúnni á, at hon verður funnin. Tey sigraðu bert gána.

Tey sigraðu verða koyrd út, og tey ósigraðu sláa ring.

Sjónleikurin Petur og Rúna víðger spurningar úr gerðandislivinum. Tað er á Íslandi, hann fer fram, men hann hevur eisini okkurt til okkara. Vit hava lætt at kenna okkum aftur i leikinum.

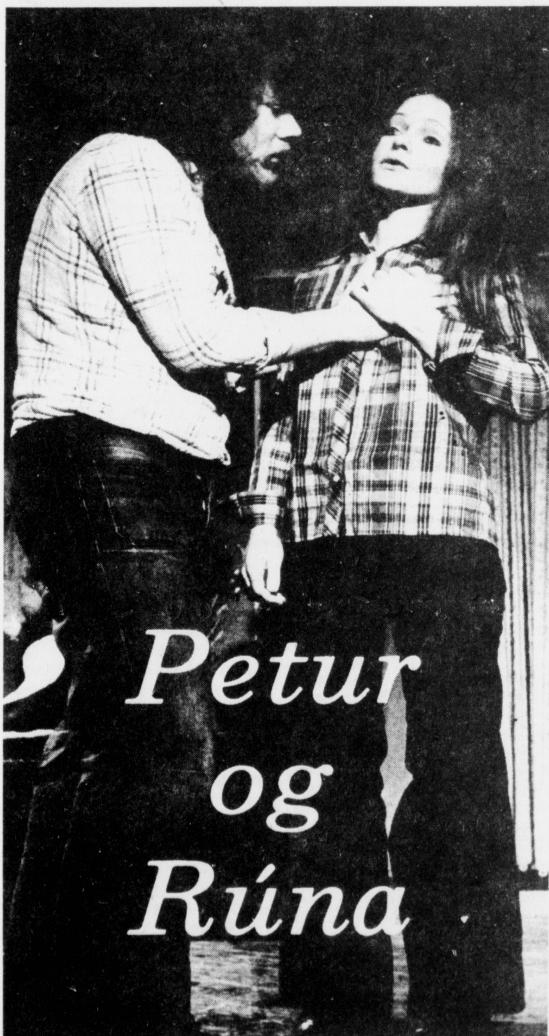
Og tað kann eisini hugsast, at onkur kennir seg so væl aftur, at hugurin at klappa ikki er so ovurstórur. Onkur annar fær kanska ovurhuga at klappa og fagna sjónleikinum. Og um so er, so hevur leikurin rokkið á mál.

Spælið er javnt gott. Og hetta hevur týðning fyrri, at leikurin skal fella okkum væl, og at vit uttan at órógvast av spælinum kunnu fáa sum mest burturúr. Tí órógvast tað eitt sindur, at leikararnir ikki halda til kravda skjótleikan i nøkrum leikmyndum. Skjóta orðaskiftið eydnast ikki væl.

So tá ið sagt verður, at spælið er javnt gott, so er tað tó við veikleikum i. Men tað er kanska ov mikið kravt av fyrstuframsluni, at hon skal vera bestaframsla eisini.

Eingin, ið fer at siggja henda sjónleikin, kann fara vónbrotin útáftur. Antin fer tú hugsunar-samur útáftur, fegin ella snikjandi og lotur.

HO

Ein bjarnatænasta

Tað er einki at ivast i, at íslenska stjórnin heldur seg gera føroyingum ein stóran beina, tá hon loyvir okkum at halda fram við fiskiskapi okkara undir Íslandi. Men er tað nú so? er hetta nokur tænasta, teir gera okkum? Ellar er tað ein sonevnd bjarnatænasta.

Tey stóru framkomnu londini i heiminum, sum i dag reka fiskiveiðu við strendurnar hjá smástrandarikjunum, hava als ongan áhuga i at skula keypa fiskin frá okkum, men vilja heldur hava síni »fiskirættindi« á hesum leiðum. Og teir eru onkuntið farnir so langt sum til at nýta vápn fyrri at halda »rætt« sin á lívi.

Og tað er greitt, at fiskirættindi teirra á fremmandum sjógv kastar væl av sær. Tað er i hesum føri ikki talan um smáreiðariir, men um fyrítøk, sum hava fleiri ferðir stórru umsetning enn tjóðarúrtøka Føroya. Tað eru tey sonevndu monopolini.

Hetta kunnu vit uttan himprkalla fiskiveiðuimperialisma. Og tað er júst fiskiveiðuimperialisma, sum Stórabretland, Vesturtýskland, Sovjetsamveldið og onnur reka við m. a. Føroyar og Ísland.

Men Ísland hevur verið so mikið at sær komið, at teir hava flutt mark sitt út og sagt: »hertil — og ikki longur«.

Tað kann eisini vera, at ís-

lendingar hava ikki kraft at seta aftan fyrri hesi orðini, og at fiskiveiðuimperialistarnir fara at seta kraft imóti hesum orðum, men tá er henda »fiskimarkstræta« komin so langt, at hon er at líkna við eina innrás á fremmant landaoki — sjóeki. Um Bretland fer inn um mark við megi, so er hetta bert sami atburður og sama fyrbrigdi, sum tá teir fóru inn i mineralriku koloniarnar við hermegi.

Men vit her i Føroyum hava ikki sett okkara mark mótvægis fiskiveiðuimperialistunum. Vit hava, gjøgnum landsstjórn okkara, góðtikið fiskiveiðupolitikkin hjá internationalu stovnunum, sum higartil hava verið stýrdir av stóru fiskiveiðutjóðunum við ongun sjógv heima.

Og orsøkin til at vit kunnu halda fram at reka okkara eigna sjófolk i mánaðar langvegis eftir fiskinum er, at vit higartil hava

fingið rættindi her og rættindi har. Men tað skerst ikki burtur, at tað verður trengri og trengri á øllum fjarleiðunum og eisini miðleiðunum. Og nú eru ikki nógvir møguleikar eftir, so sita vit við einum vælútbúnum langfaraflota og kunnu ikki sigla longur enn 200 fjórðingar úr landi. Og tá vera vit ikki eingang einsamallir á egna øki okkara.

Ein loysnin hesa ferð var »bróðurhiti« íslendinga, sum kanska fer at brenna okkum heldur enn at fløva.

Tað hevði lønt seg betur fyrri okkum, um vit ikki fingi loyvi at veiða undir Íslandi. Ikki tí vit skulu ynskja ilt yvir flotan, so at alt fer á heysin, men tí at hetta kanska hevði fingið tað at riva fyrri eygunum á fólk, serliga fólk i valdum størvum.

HO

Landsfelag Aksturvinnumannar

hevur ársaðalfund leygardagin 29. november kl. 14 á Hotel Hafnia.

Fundarskrá eftir lógini.

Nevndin